

STICHTING RENKUMS BEEKDAL
JAARVERSLAG 2022

BEZOEKERCENTRUM
RENKUMS BEEKDAL
* KABOUTERPAD

€3,- per kind, incl. muts

* Droombomenpad
het bos ervaren vanaf 6 jaar

Expositie

Rondwandelingen
zie www.renkumsbeekdal.nl
Kom rustig
binnen
lekker

Beste lezer,

In dit jaarverslag kijken wij tevreden terug op tal van activiteiten dankzij onze talrijke vrijwilligers voortreffelijk georganiseerd. Lees snel verder dan lees je het uit de eerste hand.

Het is een jaar van herstart en doorstart geweest. Herstarten van ontvangen en informeren van bezoekers in ons na corona weer geopende bezoekerscentrum. Bijna 16000 bezoekers binnen geteld. Dat betekent een veelvoud op het terras buiten en nog weer een veelvoud meer van wandelaars die via ons erf het beekdal in gaan.

Dat vraagt ook om goed meedenken hoe dat bezoek te reguleren, te zoneren en welke maatregelen daarvoor nodig zijn. Daarom ook een doorstart van ons gebiedsproces waarvan het belang door provincie en waterschap wordt erkend met een royale financiële bijdrage. Dank daarvoor evenals voor de steun die we van andere lokale gebiedspartners kregen voor ons burgerinitiatief Gletsjerparadijs. Waar het vooral om gaat is het behoud en de verbetering van de kwaliteit van het beekdalgebied. Dat betaalt zich uiteindelijk ook uit aan de kassa van het gebied. Zonder stromende beken droogt die stroom ook op. Daarom werken wij in ons gebiedsproces er ook voor dat overheid en bedrijven blijven investeren in behoud en herstel van onze beekdalen. Daarom investeerden onze winkel vrijwilligers vele uren om onze winkel en onze kassa bij de tijd te houden en u lezer en welkome bezoeker te blijven ontvangen. Graag gezien in onze winkel in ons bezoekerscentrum of op ons erf of met onze excursies het beekdal in.

Mathieu Pinkers

Voorzitter Stichting Renkums Beekdal

BEZOEKERSCENTRUM EN WINKEL

Na de covidsluitingen was 2022 het jaar van de doorstart van de winkel. Op 26 januari mochten het bezoekerscentrum en de winkel weer open. Voor het eerst is er door de vrijwilligers volledig gewerkt met het digitale kassa- en voorraadsysteem. Nieuwe vrijwilligers die als gastheer en -vrouw in het centrum staan, worden met de nieuwe systemen ingewerkt. Er zijn meer producten van eigen erf in de winkel te koop en de overige producten in de winkel zijn zoveel mogelijk natuurgerelateerd, lokaal geproduceerd en betaalbaar. Het winkelteam bestaat uit 4 personen en heeft dit jaar z'n draai gevonden.

We hebben 15.699 bezoekers ontvangen. Na de covidsluiting trokken mensen er massaal op uit, in beide herfstvakantieweken zijn we alle dagen open geweest en het tweejarige evenement Woest en Bijster heeft voor extra bezoekers en naamsbekendheid gezorgd. Het bezoekerscentrum was 248 dagen open. Activiteiten als lentemarkt, herfstmarkt en lichtjeswandeling zorgden voor veel bezoekers en omzet. Er waren gemiddeld 63 bezoekers per dag: er zijn wat dagen met 0 of 1 bezoeker en er was een gewone zaterdag, 9 oktober, met 304 bezoekers. Het nieuwe voorraadsysteem geeft samen met deze telling zicht op wat goed en niet goed verkoopt. De meest verkochte producten zijn het kabouterpad (925x) en de potloodgetekende ansichtkaarten van Annelien van Daalen (1123x). Het kabouterpad blijkt weer zeer belangrijk voor de inkomsten van het centrum.

Bezoekers geven ongevraagd vaak complimenten over het centrum, de winkel of de producten: 'wat is het hier mooi, wat zijn er leuke dingen te koop, dit is tenminste nog betaalbaar'. Voor de vrijwilligers fijn om te horen!

HOOGSTAMBRIGADE

Tweemaal in de week hebben de 10 leden van de Hoogstambrigade het erf voor de Stichting Renkums Beekdal onderhouden. Zij werkten in de boomgaard met 60 bomen, 12 soorten fruit, in de bloemperken, moestuinen en verrichtten daarnaast algemene diensten bij activiteiten zoals lichtjeswandeling en markten, het kabouterpad enzovoorts.

ERF ALGEMEEN

Onderhoud van de kabouterpalen op het kabouterpad. Onderhoud van de 3-slag composthoop. Onderhoud van de nestkastjes en vlermuiskasten.

BOOMGAARD

In 2022 was er een uitzonderlijk goede opbrengst aan appels en peren. Ruim 600 kg plukfruit en nog eens hetzelfde gewicht aan valfruit. Voor het persen van sap is samenwerking gezocht met enige andere boomgaarden, omdat het minimum aantal aan te leveren kilo's aan appels

bij onze perser verhoogd is van 600 naar 2000 kg. De valappels zijn verwerkt tot appelmoes die in de winkel te koop is.

Tijdens een storm is pruimenboom Jefferson omgewaaid en later succesvol teruggeplaatst. Er is intensief aan de boomspiegels gewerkt met aantoonbaar effect: een zachtere bodem met veel bodemfauna. Standaard snoeiwerk is uitgevoerd. Er zijn extra zwarte en rode besenstruiken geplant en tevens frambozen.

BLOEMPERKEN

In het kader van verhoging van de biodiversiteit zijn er in plaats van het gras in het zuiden en oosten van het erf veel soorten inheemse bloemen gezaaid die geliefd zijn bij insecten.

MOESTUINEN

De moestuinen hebben vooral een educatieve doelstelling. Er is één perk met permacultuur. De vruchtwisseling is met 4 jaars wisselteelt. In de moestuin doen we geen bespuitingen, en gebruiken we geen kunstmest. Speciale aandacht hebben we voor vergeten groenten, zoals pastinaken, aardperen, bladmoes, bittere spruiten en witlof.

LEZINGEN

De Stichting Renkums Beekdal organiseert in de periode september-april maandelijks lezingen voor een breed publiek. In 2022 zijn de volgende 'Beekdallezingen' georganiseerd, met tussen haakjes het aantal bezoekers:

- 2022-03-10 Marc Wilbers (SRB): *Wolven in het Renkums Beekdal*. (60)
- 2022-04-06 Lambert van Gils en Rhea Rekker: *De Ommuurde Tuin in het Renkums Beekdal* (65)
- 2022-05-19 Arjan Barnard/ Pilo-groep: *Fabrieksschoorstenen in Nederland – Jufferswaard* (33)
- 2022-09-21 Leen Moraal (WUR) *Insectenplagen en klimaatverandering* (71)
- 2022-10-19 Thom Kuyper (WUR) *Het verborgen leven van paddenstoelen* (49)
- 2022-11-16 Kars Veling (Vlinderstichting) *Renkums Beekdal door vlinderogen* (26)
- 2022-11-29 Astrid Boerkamp (Arnhem Zoemt) *Wilde bijen in mijn tuin: hoe doe ik dat? I.s.m. Duurzaamheidsloket Renkum*. (48)
- 2022-12-21 Kees van Veluw (WUR) *Voedselbossen voor voedsel en natuurbewustzijn* (66).

Alle lezingen werden gehouden in het Boscafé De Beken. Gemiddeld waren er 52 aanmeldingen.

Wim Braakhekke geeft op verzoek regelmatig lezingen.
In 2022 waren de aanvragers:

- 2022-06-14 Natuurcentrum Veluwe (Ede)
- 2022-06-15 Probus Oosterbeek (Renkum)
- 2022-10-31 Hotel de Wageningsche Berg (Wageningen)
- 2022-11-12 NIVON-huis De Bosbeek (Bennekom)
- 2022-11-15 Lingewaard (Bemmel)
- 2022-11-18 Natuurcentrum Veluwe (Ede)

Deze lezingen gaan over het landschap van de zuidwest Veluwe: Hoe is het ontstaan, wat heeft de mens ermee gedaan en waar zie je dat nog aan?

EDUCATIE

Op initiatief van de Stichting Renkums Beekdal organiseerde IVN-Gelderland de cursus *Gastheer van het Landschap – Gelders Beekdal*. De cursus bestond uit 4 ochtenden en een terugkomdag. Onze vrijwilligers verzorgden het merendeel van de inhoud van deze cursus.

EXCURSIES

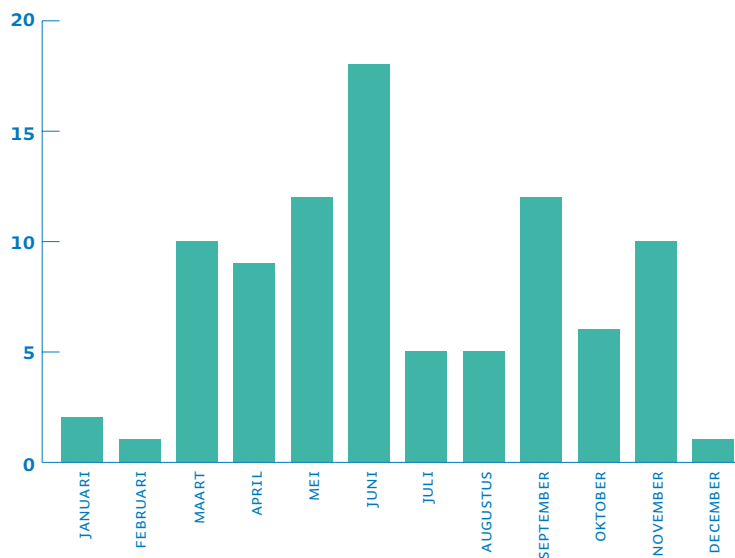
De natuurgidsen van de Stichting Renkums Beekdal begeleiden excursies in het Renkums Beekdal en wijde omgeving. Na de magere corona-jaren 2020 en 2021 waren er in 2022 meer excursieaanvragen dan ooit tevoren. We hebben 91 groepen begeleid, met in totaal 1442 deelnemers. De meeste aanvragen ontvingen we in juni; de minste in december – januari. In juli – augustus zijn er wat minder aanvragen doordat mensen met vakantie gaan.

Ongeveer de helft van de excursieaanvragen kwam van bedrijven/verenigingen. De andere helft was ongeveer gelijk verdeeld over onderwijsinstellingen (vwo, hbo en wo), familiegroepen en aanbod-gestuurde excursies, zoals het Dauwtrappen op Hemelvaartsdag en excursies voor onze vrijwilligers. De *zondagwandelingen* (op de 2e zondag van elke maand) trokken wederom weinig belangstelling (3 wandelingen met in totaal 10 deelnemers).

De gidsengroep bestond in 2022 uit 13 actieve gidsen en 12 gidsen in opleiding (GiO's). We organiseerden 2 excursies voor de gidsen: een grafheuvel excursie onder leiding van Eva Kaptijn (Erfgoed Gelderland) en een excursie naar de Reijerscamp onder leiding van medewerkers van Natuurmonumenten.

Voor de gidsen in opleiding organiseerden we een korte interne training, waarbij groepjes GiO's een excursie voorbereiden en uitvoerden met andere gidsen als deelnemers.

Op ons verzoek heeft de afdeling GEODESK (Wageningen Environmental Research) twee uitsneden gemaakt van de Geomorfologische Kaart van Nederland: een overzicht van Utrechtse heuvelrug, Geldersevallei en Zuid Veluwe en een kaart van de Zuidwest Veluwe. Deze kaarten hebben we laten printen op plastic (A1 en A2-formaat). Ze worden veelvuldig gebruikt tijdens excursies en lezingen. Natuurgidsen en cursisten van de IVN-natuurgidsenopleiding en de IVN-cursus *Gastheer van het Landschap* konden extra exemplaren bestellen.

Aantal excursiegroepen per maand

NATUUR EN MILIEU EDUCATIE

De belangstelling voor onze natuur- en milieu-educatieprogramma's blijft onverminderd groot. In het najaar hebben we het programma voor de kleuters, het kabouterpad, aangepast door nieuwe opdrachtjes te maken en van tekeningen te voorzien. In twee weken hebben rond de 400 kinderen van dit programma genoten.

Ook voor onze programma's samen met beeldend kunstenaars (*klei voor kleuters* en *natuur als wonder*) was veel belangstelling.

Op onderzoek ... in de beek, waarbij we op zoek gaan naar waterdieren in beek en plas achter het bezoekerscentrum, is geliefd en wordt door leerkrachten en leerlingen zeer gewaardeerd. Nieuw in 2022 was de Kinderhoogstambrigade. Op initiatief van Landschapsbeheer Gelderland heeft de hoogstambrigade van Kasteel Doorwerth aangegeven schoolgroepen in hun boomgaard te willen ontvangen. Stichting Renkums Beekdal heeft hiervoor een introducerende les gemaakt. De excursie is uitgevoerd door vrijwilligers van de hoogstambrigade van kasteel Doorwerth. In 2022 was dit een pilot voor een beperkt aantal groepen. Er was meer belangstelling dan er geplaatst kon worden.

GROEP	PROGRAMMA	2021	2022	
1-2	Kabouterpad	10	21	<i>vernieuwd programma</i>
	Klei voor kleuters	7	9	
	Brrr .... Wat is een warme jas	2	2	
1-4	Renkum bloeit en zoemt	13	5	<i>nieuw in schooljaar 2021/2022</i>
3-4	Bezoek aan de Renkumse Molen	6	7	
	Natuur als wonder 2.0	3	8	
	Een warm huis	2	2	
5-6	Op onderzoek .... in de beek	7	10	
	Op onderzoek .... naar de herfst	5	3	
5-8	Renkum zoemt	6	5	
7-8	Veluws water	5	6	
	Kinderhoogstambrigade		3 (9)	<i>nieuw</i>
	Escapebox plastic soep	2	8	
1-8	Moestuinieren	15	5	
		83	102	

TENTOONSTELLINGEN

We hebben twee tentoonstellingen georganiseerd. Vanaf maart de fototentoonstelling *Speuren naar sporen* in het Renkums Beekdal. Een tentoonstelling met zowel foto's van bijvoorbeeld zoelplaatsen en uitwerpselen. Daarnaast was er een interactief deel waarbij bezoekers konden uitzoeken welk dier bij welk spoor hoort en zelf diersporen konden maken met een stempel in zand.

Als onderdeel van het festival *Woest en Bijster* vanaf begin augustus maakten Eddy Becquart en Jan van Breugel een week lang dagelijks een schilderij in het droogdal vlakbij het bezoekerscentrum met de titel 'Registratie nr 6. Observatorium Renkums Beekdal'. In de laatste week van oktober keerden ze terug om weer dagelijks ieder een schilderij te maken, maar nu de andere kant op werkend. Ook deze schilderijen werden in het bezoekerscentrum tentoongesteld.

De zwarte zwaan Zorro is in 2021 in de Jufferswaard doodgebeten door een hond. Dankzij een crowdfundingactie staat Zorro, mede als waarschuwing, sinds 1 februari in het bezoekerscentrum.

ACTIVITEITENCOMMISSIE

Op zaterdag 2 april, 24 september en 30 december heeft de SRB de volgende activiteiten georganiseerd.

Lentemarkt Na een koude start werd het toch een mooie dag met geregeld zon, dit heeft ervoor gezorgd dat we heel veel bezoekers hebben mogen ontvangen, en het gezellig druk is geweest.

Herfstmarkt Ondanks het slechte weer met veel regen hebben vele bezoekers toch de weg gevonden naar onze herfstmarkt, het was gezellig druk. Vooral de binnen-activiteiten werden druk bezocht, het PopSop poppentheater verzorgde de voorstelling *Spinnenverhalen* en muziekgroep ABIM zorgde voor sfeervolle klanken.

Lichtjeswandeling Dit was een groot succes met ca. 400 bezoekers, het bos was versierd met vele lichtjes. Op het gezellige winterterras van het Boscafe, konden de deelnemers genieten van muziek, oliebollen, appelflappen, glühwein en warme chocolademelk! Veel vrijwilligers en andere deelnemende organisaties hebben bijgedragen om onze activiteiten een succes te maken, waarvoor we hen bedanken!

GEBIEDSPROCES

Stichting Renkums Beekdal heeft samen met andere regionale organisaties het initiatief genomen om met inbreng van betrokken burgers en deskundigen, een gebiedsvisie en uitvoeringsagenda te maken voor het Renkums Beekdal. De resultaten van dit initiatief delen we met de 3 gemeenten waarin het gebied ligt: Renkum, Wageningen en Ede. De gemeenten kunnen de resultaten van het Gebiedsproces gebruiken als bouwstenen voor hun gemeentelijke omgevingsplannen en -programma's. Onze insteek is dat de plannen voor het beekdalengebied door de gemeenten op elkaar afgestemd worden. Wij betrekken burgers bij dit gebiedsproces, bijvoorbeeld met diverse informatie- en discussiebijeenkomsten.

DATUM	BIJEEENKOMST	LOCATIE	AANTAL DEELNEMERS
22-4-2022	Heel het Renkums Beekdal	Buunderkamp	122
31-5-2022	Weer stromend water in de beken!?	Doelum	59
26-11-2022	Landschapsgrond	Beekdalhoeve	68

KINDERACTIVITEITEN

Twee keer per maand organiseren vrijwilligers van de Stichting Renkums Beekdal activiteiten voor kinderen van 3 t/m 11 jaar. Het doel is om de fantasie van de kinderen te stimuleren en op een creatieve en speelse wijze te leren wat de natuur te bieden heeft. De kinderen gaan bijvoorbeeld *Voeding voor vogels maken*, *Braakballen pluizen* en *Uiltjes maken*. Kinderen kunnen voor € 4,- deelnemen aan de activiteiten door zich vooraf aan te melden.

ICT

In 2022 is er een flink aantal ICT zaken aangepakt waarbij de verdere automatisering van onze winkel het meest in het oog springt. Tijdens de corona tijd is er begonnen met dit project en in 2022 is het verder gestroomlijnd. Alle winkeliers zijn vertrouwd geraakt met de nieuwe kassa, barcode scanner en het Loyverse winkelprogramma. Het geautomatiseerde voorraadbeheer helpt de winkelcoördinatoren en zorgt voor een *real time* voorraad overzicht.

Ook het online boekingsysteem voor de verhuur van ons bezoekerscentrum en het Mussennest is verder geoptimaliseerd en uitgebreid. Er wordt veel gebruik gemaakt van het online boeken van activiteiten via ons boekingsysteem SuperSaas .

Afspelen van content op onze tv is uitgebreid en gaat via tablet (PLEX) of via Google Chromecast. Dit maakt het ook mogelijk om bijv. foto's vanaf je telefoon op het tv scherm te casten. Het afgelopen jaar zijn er verschillende nieuwe apparaten aangeschaft zoals een WD cloud server, nieuwe netwerkprinter en scanner, nieuwe laptop en een Google Chromecast.

PILOGROEP

De Pilogroep houdt zich sinds 2017 bezig met activiteiten in de Jufferswaard. Deze groep bestond eind 2022 uit 24 vrijwilligers. Er zijn 3 deelgroepen actief geweest.

De schoonmaakgroep De schoonmaakploeg bestond eind 2022 uit 20 leden en ruimt met gemiddeld 10 à 15 leden eens in de maand afval op in de Jufferswaard. Er is een goede samenwerking met de gemeente, andere organisaties en andere schoonmaakgroepen in Renkum. Smurfit Kappa Parencio heeft weer bijgedragen met een aantal nieuwe jassen bedrukt met ‘Renkums Beekdal’.

Natuur Op verzoek van het bedrijf Eco consult GMM is met de gidsen van Stichting Renkums Beekdal in de Jufferswaard een (betaalde) excursie begeleid. In overleg met de boswachter is deze winter besloten de beverdam voorlopig te laten zoals die is. Daardoor staat het water van de grote plas in de winter erg hoog. Dat kan veranderen als het broedseizoen voor de watervogels aanbreekt.

Schoorsteen De Pilo schoorsteengroep bestaat nu uit 5 mensen. Op 19 mei heeft Arjan Barnard van de Nederlandse Stichting Fabrieksschoorstenen een lezing gehouden in De Beken, over Fabrieksschoorstenen in Nederland. Er waren ca. 45 toehoorders. Deze zomer heeft de Schoorsteengroep een gedegen concept restauratieplan voor de schoorsteen opgesteld. In 2023 wordt dit besproken met mogelijk sponsoren en Staatsbosbeheer.

ORGANISATIE

Samenstelling bestuur in 2022

- Mathieu Pinkers, voorzitter
- Tijn Essens, secretaris
- Wim Chardon, penningmeester
- Ineke Puijk, educatie
- Wim Braakhekke, informatie

Vrijwilligersgroepen

- Natuur en Milieueducatie groep
- Bezoekerscentrum & winkel groep
- Hoogstambrigade
- Gidsengroep
- Pilo-groep
- Kinderactiviteiten-groep
- PR & communicatie
- ICT-groep

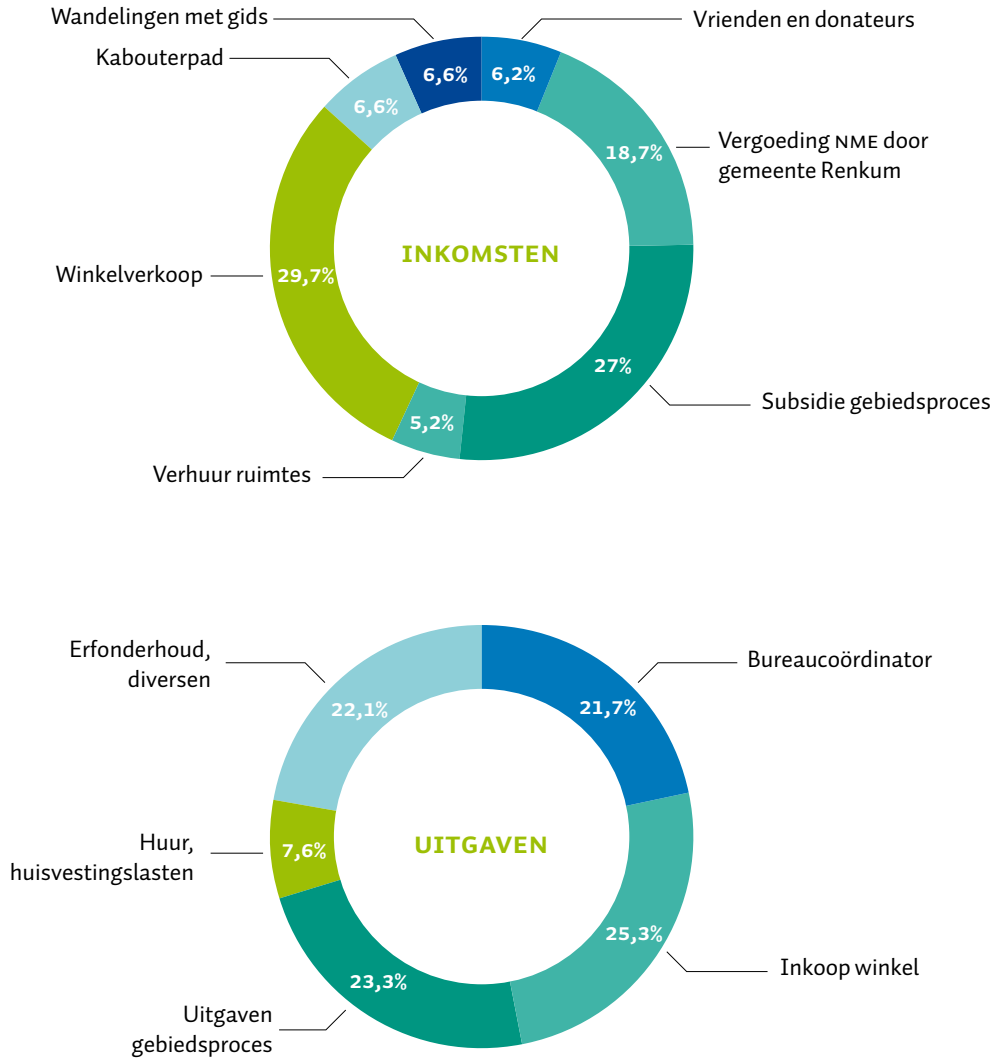
Bureaucoördinator

- Shelley Pattiasina

FINANCIËN

Procentuele verdeling (afgerond) van inkomsten en uitgaven van SRB.

BEZOEKERSCENTRUM RENKUMS BEEKDAL

Nieuwe Keijenbergseweg 170
6871 VZ Renkum
T 0317-318183
info@renkumsbeekdal.nl
www.renkumsbeekdal.nl

WORD VRIEND VAN HET RENKUMS BEEKDAL

U kunt het werk van de Stichting Renkums Beekdal steunen door Vriend van het Renkums Beekdal te worden. Kijk voor meer informatie en aanmelding op onze website www.renkumsbeekdal.nl

stichting
Renkums Beekdal

